

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.1.11>

УДК 351:614.2

О. І. Ханіна,

к. мед. н., докторант кафедри публічного управління та землеустрою,

Класичний приватний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8738-0805>

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я

O. Khanina,

PhD in Medical Sciences, Doctoral student of the Department of Public

Administration and land Management, Classical private university

ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF THE COMPONENTS OF THE STATE HEALTH CARE MANAGEMENT SYSTEM

На основі застосування методів кореляційно-регресійного аналізу нами визначено що наявність лікарняних закладів в Україні достатня.

Санаторно-курортні заклади, які функціонують на теперішній час ефективно вирішують завдання оздоровлення населення та долучення його до занять фізичною культурою та спортом.

Дослідження демонструє збільшення тривалості життя населення навіть в умовах зменшення кількості спортивних споруд, яке може використовуватися населенням.

Співставлення тривалості життя з показником кількості населення, що є залученим до занять фізичною культурою та спортом не доводить тісну залежність цих показників. Головна причина цього факту – це особи, що займаються фізкультурою не є, зареєстрованими.

Доведено залежність між тривалістю життя населення та обсягом фінансування управління охороною здоров'я та медичним страхуванням, що описано кривою четвертого порядку і залежність цих показників є доволі високою.

Розвиток в країні малого та середнього бізнесу є фактором, який певною мірою впливає на тривалість життя в країні, але не є найважливішим

It was determined that the number of hospitals has a great influence on the life expectancy of the population. Based on the application of correlation-regression analysis, it was determined that the availability of hospital facilities in Ukraine is sufficient.

Sanatorium-resort facilities are an element of the system of state management of health care. The study proves that the occupancy of sanatorium-resort facilities is increasing. Sanatorium-resort institutions that are functioning at the present time effectively solve the task of improving the health of the population and involving it in physical education and sports.

The conducted research demonstrates an increase in the life expectancy of the population even in the conditions of a decrease in the number of sports facilities that can be used by the population. The indicators of official statistics do not exactly reflect the processes of providing the population with halls and grounds for sports events and the training process.

The analysis of the comparison of life expectancy with the indicator of the number of the population involved in physical education and sports does not prove a close dependence of these indicators. The main reason for this fact is that many people engaged in physical education are unregistered. In addition, there is no official information about people buying tours related to health and sports tourism.

Currently, the healthcare financing system is multi-channel. There is a strong correlation between the life expectancy of the population and the amount of funding for health care management and health insurance.

In order to identify the dependence of the level of life expectancy on economic development, we compared the indicator of life expectancy with the number of small

and medium-sized business entities. The choice of this indicator is due to the fact that small enterprises that have a health and health-improving nature, mini-hotels in resorts also belong to small and medium-sized businesses. The development of small and medium-sized businesses in the country is a factor that to some extent affects the life expectancy in the country, but it is not the most important of all the analyzed indicators

Ключові слова: *аналіз, кореляційно-регресійний, складові, система, державне управління, охорона здоров'я*

Key words: *analysis, correlation-regression, components, system, public administration, health care*

Постановка проблеми. В процесі розбудови системи державного управління охороною здоров'я необхідно враховувати природні фактори, що впливають на стан здоров'я нації. Розуміння того, що впливає на довголіття, є важливим, оскільки ці знання можна застосувати до регулювання процесів тривалості життя. Швидкість старіння визначається багатофакторним поєднанням способу життя, генетики та навколишнього середовища, причому двома найвпливовішими факторами є генетика та навколишнє середовище.

Одним з факторів впливу на тривалість життя людини є заняття фізичною культурою та спортом. Оскільки більшість видів спорту вимагають помірного рівня фізичних навантажень, невід'ємна користь для здоров'я від фізичних вправ є одним із стимулів занять спортом. Дорослі повинні прагнути до приблизно 150 хвилин помірних вправ на тиждень. Крім того, слід використовувати різні вправи, наприклад, працювати на основні групи м'язів принаймні двічі на тиждень і покращувати гнучкість за допомогою повного діапазону рухів два-три рази на тиждень. Наявність доступних об'єктів спортивної інфраструктури, відкритість цих об'єктів для місцевих громад є важливим завданням держави, яка піклується про здоров'я свого населення. Велике значення для оздоровлення має і наявність та ефективність використання санаторно-курортних закладів.

Велике значення для покращання стану здоров'я населення має задіяння фінансово-економічних механізмів вдосконалення системи управління охороною здоров'я. На теперішній час в Україні відбувається комплексна трансформація системи охорони здоров'я, що потребує певних затрат з державного бюджету, одночасно, система надання медичних послуг все більше набуває характеру страховою медицини, не дивлячись на той факт, що в системі охорони здоров'я присутніми є державні фінансові гарантії медичного забезпечення та приватні форми організації надання медичних послуг. Ці фактори також необхідно враховувати в процесі аналізу ефективності окремих складових системи державного управління охороною здоров'я.

Можливість держави стимулювати та розвивати систему охорони здоров'я залежить багато в чому від її економічного потенціалу. Те саме є вірним і для оцінки можливостей окремих регіонів, тому заклади охорони здоров'я на теперішній час працюють в основному на засадах комунальної власності. Для оцінки економічних можливостей держави є доцільним співставити показники тривалості життя та активності розвитку бізнесу, зокрема, від такого показника як сумарна кількість суб'єктів господарювання малого та середнього бізнесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В процесі підготовки статті ми спиралися на матеріали таких науковців як Баб'як О.В., яка досліджувала шляхи вдосконалення системи профілактики та реабілітації з метою вдосконалення системи державного управління охороною здоров'я[1], Вівсяник О.М., який проаналізував функціонування державної системи охорони здоров'я на основі співпраці з міжнародними організаціями[2], Зима І.Я., що визначив основні напрями трансформації системи державного управління охороною здоров'я[3], Сазонець І.Л., який в своїх працях висвітлював проблеми та практичні питання діяльності санаторно-курортних підприємств[4, 5], Сазонець О.М, яка проаналізувала шляхи вдосконалення діяльності закладів охорони здоров'я[6].

Мета дослідження. З метою пов'язати окремі чинники розвитку менеджменту, бізнесу, туризму, спорту, в Україні з показниками охорони здоров'я нами було проведено власне дослідження на основі використання методу кореляційно-регресійного аналізу. Основою для аналізу стали офіційні матеріали Державної служби статистики України з різних напрямів суспільно-економічної діяльності держави, які порівнювалися з показником тривалості життя, який був обраний нами як універсальний показник, що відображає стан здоров'я населення країни[7 - 19].

Виклад основного матеріалу. Нами було відібрано показник середньої тривалості життя при народженні як базовий показник, з яким порівнювалися такі показники як: кількість лікарняних закладів в Україні, кількість санаторно –курортних комплексів в Україні, кількість спортивних споруд в Україні, кількість громадян, що займаються фізичною культурою та спортом, обсягом фінансування управління охороною здоров'я та медичним страхуванням, сумарна кількість суб'єктів господарювання малого та середнього бізнесу. Відібрані нами показники, на нашу думку відображають реальні умови, що створено в країні для населення з метою ведення активного способу життя, отримання послуг профілактики захворювань та занять масовою фізичною культурою та спортом.

З метою проведення дослідження на основі аналізу матеріалів Державної служби статистики України, нами сформовано таблицю середньої очікуваної тривалості життя при народженні населення України. Тривалість життя населення в Україні поступово але постійно зростає. Не дивлячись на той фактор, що вона є значно нижчою, ніж тривалість життя населення в країнах Європи та в багатьох розвинутих країнах світу, таку тенденцію можна вважати позитивною. На теперішній час середня тривалість життя населення обох статей складає 71,35 роки, при чому тривалість життя жінок вища ніж тривалість життя чоловіків.

Великий вплив на тривалість життя населення має кількість лікарняних закладів. Основна задача закладів охорони здоров'я – надавати оперативне

лікування під час загострення хвороби. Певною мірою вони мають також функцію профілактики та реабілітації. Не дивлячись на той факт, що лікарняні заклади не є закладами фізичної культури і спорту, але саме в них проводиться також пропагандистська робота щодо здорового способу життя, необхідності заняття фізичною культурою та спортом. Велика кількість лікарняних установ Міністерства охорони здоров'я України проводить процедури профілактики та реабілітації захворювань, які базуються медикаментозних засобах, спортивних та фізкультурних методах, в тому числі і для людей з обмеженими можливостями.

На основі застосування методів кореляційно-регресійного аналізу нами визначено залежність між показниками тривалості життя та кількістю лікарняних закладів в Україні. Ми бачимо спадну криву, описану лінійним рівнянням $y = -0,003x + 72,496$. Перед головним членом стоїть мінус, $R^2 = 0,2069$, який трохи збільшений. Але спадна крива показує, що наявність лікарняних закладів в Україні достатня (рис. 1).

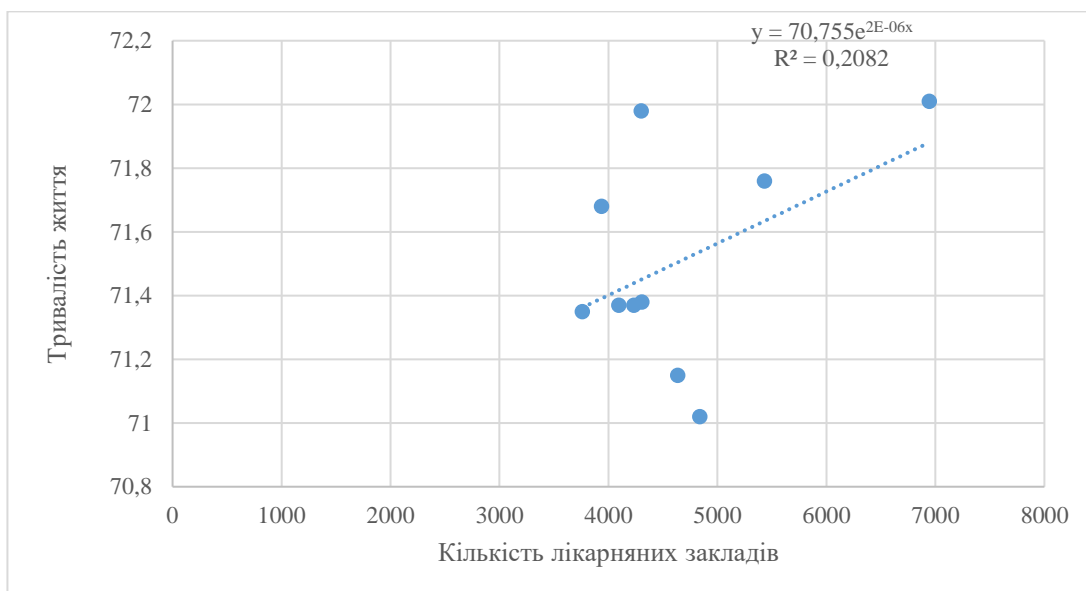

Рис. 1. Залежність між середньою тривалістю життя і кількістю лікарняних закладів в Україні

В країні проходить реформа діяльності системи охорони здоров'я. Це зумовлює появу нових лікарняних закладів недержавної форми власності. Такі лікарняні заклади є не дуже великими за розмірами, але можуть надавати

доволі широкий перелік послуг на платній основі. Крім того, вони можуть отримати ліцензію на послуги сімейного лікаря. В приватних лікарнях досить широко застосовуються методи профілактики та реабілітації захворювань, що базуються на лікувальній фізкультурі.

Наступним кроком буде дослідження впливу кількості санаторно-курортних закладів на тривалість життя в Україні. Санаторно-курортні заклади є елементом системи державного управління охороною здоров'я. Значною мірою вони реалізують населенню медичні послуги в сфері профілактики та реабілітації захворювань. В той же час, вони є центрами оздоровлення та рекреації. Особливо це стосується санаторно-курортних закладів, що знаходяться в гірській місцевості, біля моря, в лісах та в інших курортних зонах. Наявність курортів поблизу закладів охорони здоров'я, наявність в цих закладах столів дієтичного та спортивного харчування, спортивного інвентаря, процедур масажу та відновлення організму робить ці заклади важливими для розміщення рекреантів. Крім того, в санаторно-курортних закладах широко практикуються методи оздоровчої фізичної культури. До таких навантажень можна віднести вправи з реабілітологом, прогулянки, катання на санках, проведення різноманітних конкурсів на свіжому повітрі та ін.

Проаналізуємо залежність тривалості життя від кількості санаторно-курортних закладів в Україні (рис. 2). Ми бачимо спадну криву, описану лінійним рівнянням $y = -0,003x + 72,496$. Перед головним членом стоїть мінус. $R^2 = 0,5375$, який трохи збільшений. Спадна крива показує, що наповненість санаторно-курортних закладів більшає. Не дивлячись на зменшення загальної кількості санаторно-курортних закладів, їх вплив на тривалість життя не зменшується. Санаторно-курортні заклади, які функціонують на теперішній час ефективно вирішують завдання оздоровлення населення та долучення його до занять фізичною культурою та спортом. Гостро постає питання вартості послуг санаторно-курортних закладів та можливості отримання їх послуг широким верствам населення. Крім

того, необхідно зауважити на зменшення фінансової допомоги за окремими програмами певним верствам населення (наприклад за кошти соціального страхування, на умовах, що передбаченні колективними договорами великих підприємств та великих комерційних структур, або входять до соціальних пакетів для працівників в бізнес-структурах). Це не стосується санаторно-курортних послуг для військовослужбовців та учасників бойових дій.

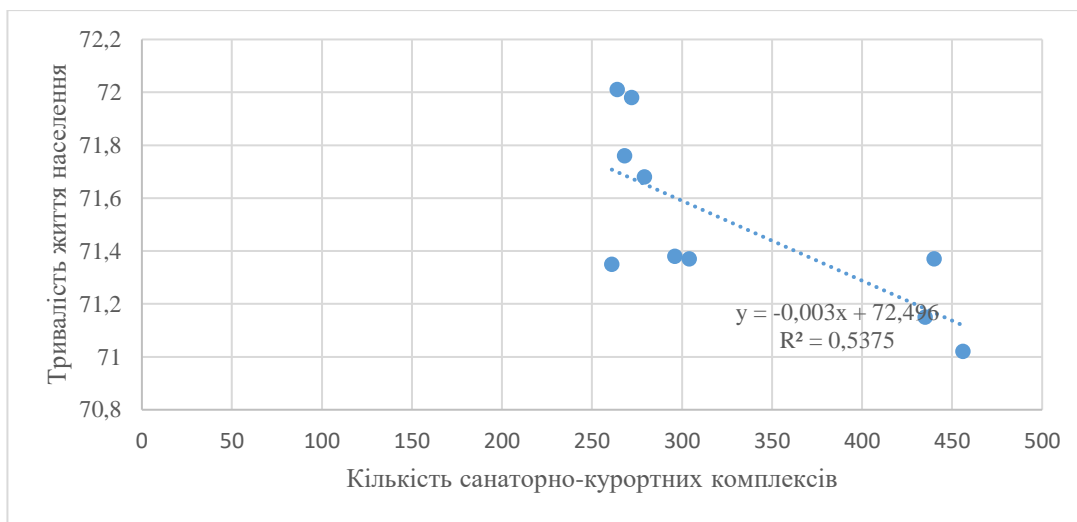

Рис. 2. Зв'язок між середньою тривалістю життя населення та кількістю санаторно-курортних комплексів

Важливим напрямом діяльності держави в царині підвищення якості життя та поширення в країні довголіття є створення відповідних умови за рахунок покращання спортивно-оздоровчої інфраструктури. На теперішній час ми є свідками процесу зменшення кількості спортивних споруд. Не дивлячись на зусилля держави щодо збереження соціальної інфраструктури, велика кількість підприємств, які за радянських часів мали на балансі об'єкти соціальної інфраструктури, в тому числі стадіони, спортивні бази, Палаці спорту, бази відпочинку зі спортивними спорудами в сучасних ринкових умовах не можуть ефективно розпоряджатися цим майном. Це є головною причиною зменшення кількості спортивних споруд. В той же час з'являються нові спортивні об'єкти, які знаходяться в межах торгово-розважальних центрів та інших об'єктів. Вони надають послуги з різноманітних популярних видів

спорту та оздоровлення, але не відносяться за класифікацією до спортивних споруд.

Побудуємо графік залежності тривалості життя в Україні від кількості спортивних споруд (рис. 3). В своєму дослідженні цього питання ми скористались лінійною кривою $y = -0,002x + 73,428$, що є спадною. Як бачимо, показник R^2 малий. $R^2 = 0,3975$, що вказує на високу точність залежності. Цей графік демонструє збільшення тривалості життя населення навіть в умовах зменшення кількості спортивних споруд, яке може використовуватися населенням. Необхідно визначити, що показники офіційної статистики не зовсім точно відображають процеси із забезпечення населення залами та майданчиками для проведення спортивних заходів та тренувального процесу. Крім того, з'явилося багато приватних фітнес-клубів, що мають велику популярність серед молоді. Завданням держави є створення умов для підтримки приватної ініціативи в сфері розбудови бізнесу, що пов'язаний з фізичною культурою та спортом.

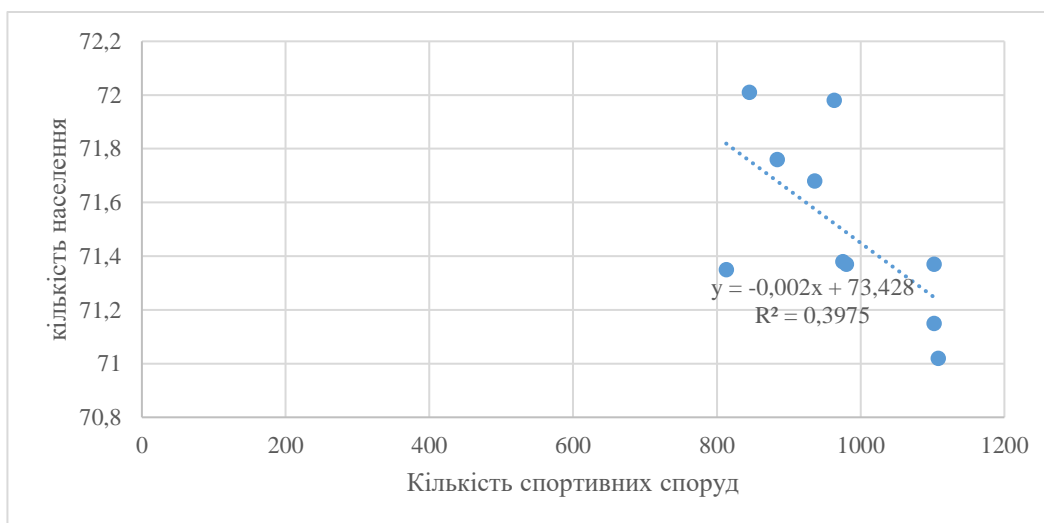

Рис. 3. Залежність тривалості життя від кількості спортивних споруд в Україні

Після аналізу наявної спортивно-оздоровчої інфраструктури є доцільним проаналізувати взаємозв'язок показника тривалості життя з показником кількості населення, що є залученим до занять фізичною

культурою та спортом. З 2011 по 2014 рік кількість населення, що займається фізичною культурою та спортом було більше мільйона осіб. 2015 – 2018 роки ця кількість була більшою ніж 900000 осіб. Найменша кількість осіб, що займалася фізичною культурою та спортом була в 2018 році - 766253,63 осіб. Необхідно зазначити, що це може бути пов'язано із тенденцією зниження загальної кількості населення України.

Статистичні показники базуються на матеріалах, що офіційно представляють спортивні клуби, спортивні федерації, заклади освіти. Велика кількість людей займається фізичною культурою самостійно і ця кількість не може бути врахована в офіційній статистиці. Існує також категорія осіб, які займаються індивідуальним, сімейним спортивним, оздоровчим туризмом і тому також не можуть бути враховані. Існують також самоорганізовані групи населення, що займаються фізичною культурою у парках, але вони також не є зареєстрованими. До таких груп можна віднести групи пенсіонерів, що збираються самостійно у парках для фізкультурних вправ на свіжому повітрі. Також необхідно додати категорії осіб, які займаються оздоровленням та фізичною культурою час від часу, або періодично, наприклад під час відпусток та відпочинку на природі, в санаторіях. Такий контингент врахувати не представляється можливим. Через воєнні події окремі показники недоступні були при дослідженнях, Тому на рисунку 4 і далі на рисунку 5 були взяті прогнозні дані, побудовані за допомогою Microsoft Excel. Побудуємо графік залежності тривалості життя від зайнять фізкультурою та спортом громадянами (рис. 4).

Ми тут теж маємо спадну лінійну криву $y = -1E-06x + 72,544$. Показник $R^2 = 0,2909$ не дуже високий, що вказує на точність графіка. Головна причина цього факту – це те, що багато осіб, що займаються фізкультурою, незареєстровані. Крім того, відсутні офіційна інформація про осіб, що купляють тури, пов'язані з оздоровчим, спортивним туризмом. Такий контингент в подальшому також може бути врахованим як особи, що займаються фізичною культурою та спортом.

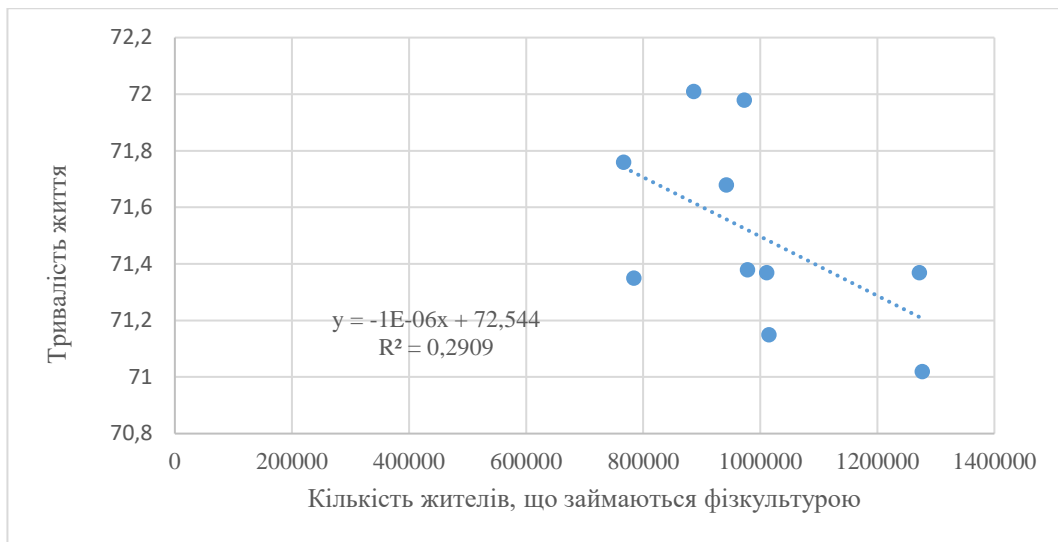

Рис. 4. Залежність тривалості життя від кількості громадян, що займаються фізичною культурою та спортом

Одним з головних чинників, що сприяє посиленню впливу держави на стан здоров'я населення є рівень фінансової підтримки сфери охорони здоров'я. Система фінансування охорони здоров'я на теперішній час є багатоканальною. Це пов'язано із запровадженням в систему охорони здоров'я практики діяльності медичних закладів не тільки державної, але й комунальної та приватної форми власності. Сучасна система статистики не в повній мірі враховує надходження та обсяги фінансування, що підтримують розвиток фінансового сектору медицини. Значною мірою вона спрямована на облік державних коштів, що спрямований в сферу охорони здоров'я та обсяг фінансування за рахунок страхової медицини. Тому в процесі аналізу впливу фінансування на розвиток охорони здоров'я ми враховуємо показники державного фінансування та фінансові показники страхової медицини. Однак, необхідно зазначити, що державне фінансування медичних послуг в нашій країні сьогодні має нову якість, так як лікарні отримують кошти за фактично надані послуги пацієнтом на основі принципу «гроші йдуть за пацієнтом». До проведення медичної реформи лікарні отримували кошти на основі оцінки своїх сукупних витрат без врахування кількості наявних пацієнтів, хоча показник Ліжко/місце також враховувався, але як один з багатьох.

Нами побудовано графік залежності тривалості життя від обсягу фінансування управління охороною здоров'я та фінансових показників медичного страхування (Рис. 5).

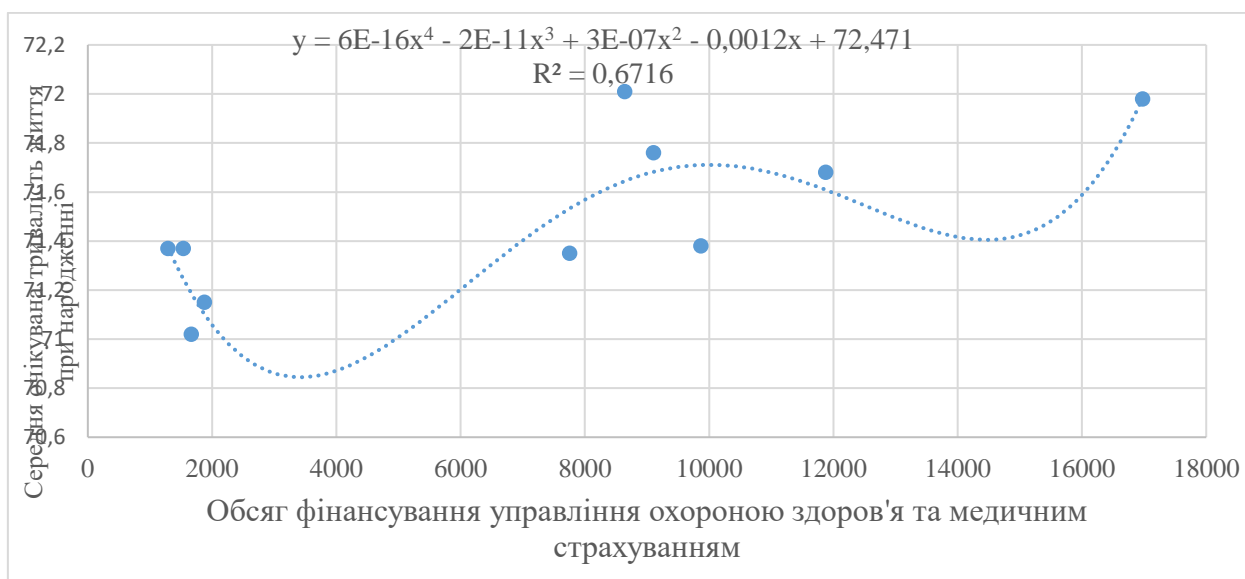

Рис. 5. Залежність тривалості життя від обсягу фінансування управління охороною здоров'я та показників медичного страхування

З представленого графіка ми можемо побачити велику залежність між тривалістю життя населення та обсягом фінансування управління охороною здоров'я та медичним страхуванням, що описано кривою четвертого порядку.

Її рівняння:

$$y = 6E-16x^4 - 2E-11x^3 + 3E-07x^2 - 0,0012x + 72,471 \quad (1)$$

Показник $R^2 = 0,6716$. R^2 є доволі високим, що свідчить про тісну залежність між показниками. Таким чином, обсяги фінансування державою сфери охорони здоров'я та розвиток страхової медицини є пріоритетними елементами системи державного управління охороною здоров'я.

В свою чергу поповнення бюджету та можливість громадян лікуватися залежить від ступеню розвитку економіки. Для виявлення залежності рівня тривалості життя від економічного розвитку ми порівняли показник тривалості життя із кількістю суб'єктів малого та середнього бізнесу. Вибір саме цього показника зумовлено тим фактом, що невеликі підприємства, що

мають оздоровчий та лікувально-оздоровчий характер, міні готелі на курортах відносяться також до підприємств малого та середнього бізнесу.

Представимо графічно залежність тривалості життя населення від сумарної кількості суб'єктів господарювання малого та середнього бізнесу (рис. 5.6). З графіку ми бачимо, що найкраще ця залежність ілюструється поліномом четвертого порядку:

$$y = 7E-22x^4 - 5E-15x^3 + 1E-08x^2 - 0,016x + 7328,8 \quad (1)$$

Точність в цьому випадку середня – $R^2 = 0,6448$. Можна зробити висновок, що розвиток в країні малого та середнього бізнесу є фактором, який певною мірою впливає на тривалість життя в країні, але не є найважливішим з усіх проаналізованих показників.

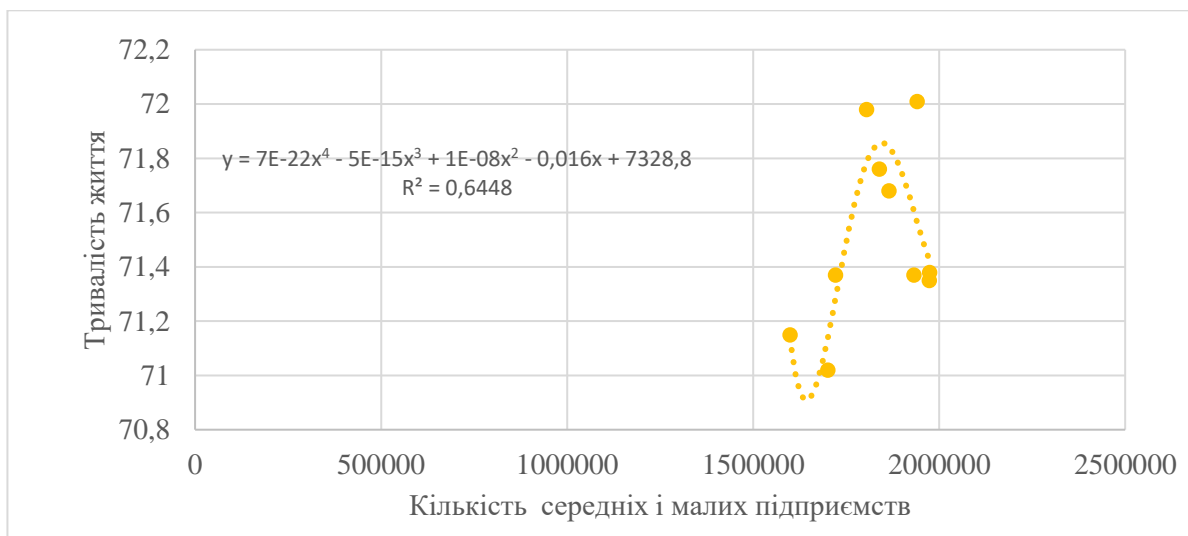

Рис. 6. Залежність тривалості життя жителів України від кількості суб'єктів господарювання малого та середнього бізнесу

Політичним діячам та державним управлінцям необхідно усвідомити, що життя за своєю природою обмежене і для сучасної людини, як і в усі історичні часи залишається найбільшою цінністю. Експерти в сфері довголіття намагаються знайти шляхи підвищення тривалості та якості життя. В своїх дослідження науковці доводять, що тільки поєднання в підходах державного управління інновацій в науках про життя, фізичної культури, спорту, охорони

здоров'я, соціально відповідального бізнесу дозволить дієво регулювати процеси набуття людиною довголіття, подолати негативні ефекти старіння, сприяти покращанню здоров'я та тривалості життя. На цю мету спрямовано і державну політику реалізації Цілей Сталого розвитку в кожній країні.

Висновки. Нами визначено, що великий вплив на тривалість життя населення має кількість лікарняних закладів. Велика кількість лікарняних установ Міністерства охорони здоров'я України проводить процедури профілактики та реабілітації захворювань, які базуються на медикаментозних засобах, спортивних та фізкультурних методах, в тому числі і для людей з обмеженими можливостями. На основі застосування методів кореляційно-регресійного аналізу нами визначено що наявність лікарняних закладів в Україні достатня.

Санаторно-курортні заклади є елементом системи державного управління охороною здоров'я. Значною мірою вони реалізують населенню медичні послуги в сфері профілактики та реабілітації захворювань. В той же вони є центрами оздоровлення та рекреації. Дослідження доводить, що наповненість санаторно-курортних закладів більшає. Не дивлячись на зменшення загальної кількості санаторно-курортних закладів, їх вплив на тривалість життя не зменшується.

Проведене дослідження демонструє збільшення тривалості життя населення навіть в умовах зменшення кількості спортивних споруд, яке може використовуватися населенням. Необхідно визначити, що показники офіційної статистики не зовсім точно відображають процеси із забезпечення населення залами та майданчиками для проведення спортивних заходів та тренувального процесу. Завданням держави є створення умов для підтримки приватної ініціативи в сфері розбудови бізнесу, що пов'язаний з фізичною культурою та спортом.

Аналіз співставлення тривалості життя з показником кількості населення, що є залученим до занять фізичною культурою та спортом не доводить тісну залежність цих показників. Головна причина цього факту – це

те, що багато осіб, що займаються фізкультурою, незареєстровані. Крім того, відсутня офіційна інформація про осіб, що купляють тури, пов'язані з оздоровчим, спортивним туризмом. Такий контингент в подальшому також може бути врахованим як особи, що займаються фізичною культурою та спортом.

Одним з головних чинників, що сприяє посиленню впливу держави на стан здоров'я населення є рівень фінансової підтримки сфери охорони здоров'я. Система фінансування охорони здоров'я на теперішній час є багатоканальною. Це пов'язано із запровадженням в систему охорони здоров'я практики діяльності медичних закладів не тільки державної, але й комунальної та приватної форми власності. З представленого дослідження ми можемо побачити велику залежність між тривалістю життя населення та обсягом фінансування охорони здоров'я та медичним страхуванням, що описано в роботі кривою четвертого порядку і залежність цих показників є доволі високою.

З метою виявлення залежності рівня тривалості життя від економічного розвитку ми порівняли показник тривалості життя із кількістю суб'єктів малого та середнього бізнесу. Вибір саме цього показника зумовлено тим фактом, що невеликі підприємства, що мають оздоровчий та лікувально-оздоровчий характер, міні готелі на курортах відносяться також до підприємств малого та середнього бізнесу. На основі дослідження можна зробити висновок, що розвиток в країні малого та середнього бізнесу є фактором, який певною мірою впливає на тривалість життя в країні, але не є найважливішим з усіх проаналізованих показників.

Література

1. Баб'як О. В. Формування імперативів державного управління профілактикою та реабілітацією. *Право та державне управління*. 2022. № 2. С. 18-22.

2. Вівсяник О. М. Значення та функції міжнародних організацій в інституційній системі державного регулювання охорони здоров'я. Монографія Рівне : Волин. береги, 2022. 212 с.

3. Зима І. Я., Обуховська Л. І. Механізми забезпечення діяльності комунальних підприємств – закладів охорони здоров'я в умовах децентралізації. Рівне : Волин. береги, 2020. 168 с.

4. Сазонець І. Л. Концептуальні основи державного регулювання розвитку рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 5-8.

5. Сазонець І. Л. Оціночні параметри якості рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 7. С. 15-18.

6. Сазонець О. М., Алі Альшаафі Мохамед. Іноземний досвід управління медичними закладами в інформаційно-комунікаційному середовищі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 14. С. 18-22.

7. Статистичний щорічник України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf (дата звернення: 10.10.2023 р.).

8. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2011 році. Статистичний збірник. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2011.pdf (дата звернення: 10.10.2023 р.).

9. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2012 році. Статистичний збірник. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2012.pdf (дата звернення: 10.10.2023 р.).

10. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2013 році. Статистичний збірник. URL : https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2013.pdf (дата звернення: 10.10.2023 р.).

11. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2014 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2014.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

12. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2015 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2015.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

13. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2016 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2016.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

14. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2017 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2017.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

15. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2018 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2018.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

16. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2019 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2019.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

17. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2020 році.
Статистичний збірник. URL :
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2020.pdf (дата
звернення: 10.10.2023 р.).

18. Охорона здоров'я та колективний захист. Статистичний збірник.
URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.10.2023 р.).

19. Кількість діючих підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2011–2020 роки. Статистичний збірник. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.10.2023).

References

1. Bab'iak, O.V. (2022), "Formation of imperatives of state management of prevention and rehabilitation", *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, vol. 2, pp. 18-22.
2. Vivsiannyk, O.M. (2021), *Znachennia ta funktsii mizhnarodnykh orhanizatsij v instytutsijnij systemi derzhavnoho rehuliuвання okhorony zdorov'ia* [The importance and functions of international organizations in the institutional system of state regulation of health care], Volyns'ki oberihy, Rivne, Ukraine.
3. Zyma, I.Ya. and Obukhovska L.I. (2020), *Mekhanizmy zabezpechennia diialnosti komunalnykh pidprijemstv – zakladiv okhorony zdorovia v umovakh detsentralizatsii* [Mechanisms for ensuring the activities of public utilities - health care facilities in a decentralized environment], Volynski oberehy, Rivne, Ukraine.
4. Sazonetz, I. (2017), "Conceptual bases of state regulation of development recreational activities sanatorium enterprises", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 6, pp. 5-8.
5. Sazonetz, I. (2017), "Estimated parameters of quality recreational activities sanatorium enterprises", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 7, pp. 15-18.
6. Sazonets, O. and Ali, Elshaafi Mohamed (2018), "Foreign experience in the management of medical institutions in the information and communication environment", *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, vol. 14, pp. 18-22.
7. State Statistics Service of Ukraine (2021), "Statistical yearbook of Ukraine", available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/11/Yearbook_2020.pdf. (Accessed 10.10.2023).

8. State Statistics Service of Ukraine (2012), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2011”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2011.pdf. (Accessed 10.10.2023).

9. State Statistics Service of Ukraine (2013), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2012”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2012.pdf. (Accessed 10.10.2023).

10. State Statistics Service of Ukraine (2014), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2013”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2013.pdf. (Accessed 10.10.2023).

11. State Statistics Service of Ukraine (2015), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2014”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2014.pdf. (Accessed 10.10.2023).

12. State Statistics Service of Ukraine (2016), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2015”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2015.pdf. (Accessed 10.10.2023).

13. State Statistics Service of Ukraine (2017), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2016”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2016.pdf. (Accessed 10.10.2023).

14. State Statistics Service of Ukraine (2018), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2017”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2017.pdf. (Accessed 10.10.2023).

15. State Statistics Service of Ukraine (2019), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2018”, available at:

https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2018.pdf. (Accessed 10.10.2023).

16. State Statistics Service of Ukraine (2020), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2019”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2019.pdf. (Accessed 10.10.2023).

17. State Statistics Service of Ukraine (2021), “Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2020”, available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2020.pdf. (Accessed 10.10.2023).

18. State Statistics Service of Ukraine (2023), “Health care and collective protection”, available at: <https://ukrstat.gov.ua/>. (Accessed 10.10.2023).

19. State Statistics Service of Ukraine (2023), “The number of operating enterprises by type of economic activity with a breakdown into large, medium, small and micro enterprises for 2011-2020”, available at: <https://ukrstat.gov.ua/>. (Accessed 10.10.2023).

Стаття надійшла до редакції 10.01.2024 р.